

Kamu Yönetimi Araştırmalarında Güncel Yönelimler

Lütfullah Ün¹

Özet

Bu çalışmada, Türkiye’de kamu yönetimi konusunda yapılan ve Yükseköğretim Kurulunun “Ulusal Tez Merkezi’nde yer alan yüksek lisans ve doktora tezleri incelenerek söz konusu tez çalışmalarındaki yönelimlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. İncelenen tezler, Ulusal Tez Merkezinin konu sekmesinde “kamu yönetimi” anahtar kelimesi taranarak elde edilmiştir. Belge inceleme yönteminin benimsendiği çalışmada tüm zamanlarda kamu yönetimi alanında yapılan 13 binden fazla lisansüstü tezi (yüksek lisans ve doktora) ele alınmıştır. Elde edilen tezlere dair veriler listelenmiş ve tez içerikleri, yapıldığı yıl, yapıldığı üniversite, yazım dili, tez türü (yüksek lisans/doktora) ve konuları gibi kriterler esas alınarak tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır. Araştırma sonuçları, kamu yönetimi konusunda 2000 sonrası dönemde kamu yönetimi alanında lisansüstü tez yazımında yukarı yönlü bir ivme yakalandığını, 2019 yılında ise zirvenin görüldüğünü, tezlerin yaklaşık % 90’ının yazım dilinin Türkçe olduğunu göstermektedir. Ayrıca elde edilen sonuçlar uyarınca gelişmiş üniversitelerde yapılan tezlerin sayısının fazla olduğu ve doktora tezlerinin çoğunlukla bu üniversitelerde yapıldığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: kamu yönetimi, kamu yönetimi araştırmaları, yüksek lisans ve doktora araştırmaları, belge incelemesi

Jel Kodları: H83, Z00

Current Directions in Public Administration Research

Abstract

In this study, it is aimed to determine the trends in these thesis studies by examining the master's and doctoral theses on public administration in Türkiye and located in the "National Thesis Center" of the Council of Higher Education. The theses examined were obtained by scanning the keyword "public administration" in the subject tab of the National Thesis Center. In the study, in which the document review method was adopted, more than 13 thousand postgraduate theses (master's and doctorate) made in the field of public administration at all times were discussed. The data on the theses obtained were listed and the thesis contents were tabulated and interpreted on the basis of criteria such as the year it was made, the university it was made, the language of writing, the type of thesis (master's/doctorate) and its subjects. The results of the research show that in the post-2000 period, there has been an upward momentum in the writing of postgraduate thesis in the field of public administration, and the peak has been seen in 2019, and the written language of approximately 90% of the theses is Turkish. In addition, according to the results obtained, it was determined that the number of theses made in developed universities was high and doctoral theses were mostly made in these universities.

Keywords: Public administration, public administration research, M.Sc. and Ph.D. research, document analysis

Jel Codes: H83, Z00

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı Çalışma etik kurul kararı gerektirmemektedir.

Yazarların Makaleye Olan Katkıları L.Ü.’nün makaleye katkısı %100’dür.

Çıkar Beyanı Üçüncü taraflar açısından çalışmada çıkar ilişkisi/çatışması bulunmamaktadır.

¹ Doktor, Mülki İdare Amiri, İçişleri Bakanlığı, Ankara/Türkiye, lutfullahun57@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-8764-5113.

1. Giriş

Kamu yönetimi, insanların müşterek amaçlarla bir araya geldiği, teşkilatlandığı, iş birlikleri yaptığı ve çeşitli faaliyetlerde bulunduğu ve insanlığın ilk dönemlerinden itibaren var olan bir gerçekliktir. Özellikle günümüzde hayatın her alanında muhatap olunabilen kamu yönetimi ile ilgili olarak ise çeşitli tanımlamalar yapmak mümkündür. Genel olarak günümüzde “devlet ve toplum düzeninin kesintisiz işlemesi ve kamunun ortak gereksinimlerini karşılamaya yönelik ürün ve hizmetlerin üretimi ve sunumuna dair bir sistem (Gözübüyük, 2011:1-2) olarak tanımlanabilen kamu yönetimi kavramının “işlevsel, yapısal, mesleki ve akademik olmak üzere” dört boyutu bulunmaktadır. Kamu yönetimi kavramı işlevsel boyutuyla “yasaları, genel kuralları ve kamu politikalarını uygulama sürecini”, yapısal boyutuyla ise “devletin örgütsel yapısını (merkezi ve yerel) ifade eder (Eryılmaz, 2015:10-12). Kamu yönetiminin mesleki yönü ise “sistemik bilgi veya teori üzerine kurulu bir iş veyahut uğraş” olarak ifade edilebilir. Devlet görevi için mesleğin gerektirdiği bilgileri üniversitelerde alan adaylar, profesyonel normlar ile sosyalleşir ve kimlik geliştirirler (Gargan, 1998:1090). Akademik disiplin boyutuyla kamu yönetimi ise; kamu bürokrasisini ve kamu bürokrasisinin mal ve hizmet sunduğu halk ile olan ilişkilerini anlama ve geliştirmeye dair uygulamalardan ve kuramlardan oluşur (Eryılmaz, 2015:12).

Genel olarak ilk özel çalışmaları 17. Yüzyıla kadar dayandırılabilen (Rutgers, 1995: 66-86) kamu yönetimi kavramı, bilinen anlamıyla ilk kez 1812’de J. Bonnin’in yazdığı “Kamu Yönetiminin İlkeleri” adlı kitapta kullanılmıştır (Eryılmaz, 2015:35). Kavramın ilk akademik incelemesi ise W. Wilson’ın 1887’de kaleme aldığı “Yönetimin İncelenmesi” makalesidir. Bu makalede yönetimin bilimsel ilkeler çerçevesinde ele alınması ve yönetimin politikadan ayrılması gerektiği vurgulanmıştır (Wilson, 1887:53-79).

Türkiye’de modern anlamda kamu yönetimi disiplininin gelişimi 20. Yüzyılın ikinci dönemi itibariyle başlamaktaysa da tarihsel kökleri Osmanlı’daki “Enderun Sistemi”ne kadar dayandırılabilir. Osmanlı’nın son dönemlerine doğru atılan (19. Yüzyıldaki) batılılaşma adımları, yayınlanan fermanlar ve devletin dönüşüm süreciyle paralel olarak kamu yönetiminde de önemli dönüşüm (özellikle modern ve merkezi devlet kurulması) ihtiyacı doğmuştur. Bu minvalde dönüşümün öncülerinden olan bürokrasinin yetiştirilmesi için 1859’da kurulan Mekteb-i Mülkiye (daha sonra ismi Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi olacaktır) açılmıştır (Timur, 2009:187). 1950’lere kadar bu fakültede amme hukukunun içerisinde kamu yönetimi eğitimi devam etmiştir. İkinci Dünya Savaşı’nın ardından tüm batılı dünyada olduğu gibi Türkiye’de de (yazılan çeşitli raporların da etkisiyle) kamu yönetimi alanında dünyadaki değişen şartların ekseninde değişimler görülmüştür (Bayansar ve Özer, 2023:390).

Özellikle personel yetiştirilmesi, kamu yönetimi eğitim-öğretimi ve meseleleri alanında çalışmaların yapılacağı Türkiye Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü’nün (TODAİE) ve Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi bünyesinde Kamu Yönetimi kürsülerinin kurulmasının (Emre, 1998:40) Türk kamu yönetiminin gelişiminde önemli bir kırılım olduğunu söylemek mümkündür. Bu doğrultuda TODAİE; modern yönetim anlayışıyla kamu yöneticilerini yetiştirme ve çalıştırma, yönetim alanında öğretim görevlisi yetiştirme, yönetim alanında çalışmalar yapan kurumlara danışmanlık yapma ve yöneticilerin uzmanlaşmasını sağlama (Çevik, 2012:24) amacıyla 1953’te faaliyete başlamıştır.

Yıllar içerisinde diğer üniversitelerde de kamu yönetimi bölümlerinin açılması da kamu yönetiminin Türkiye’de bir disiplin olarak güçlenmesini sağlamıştır. Kamu yönetimi alanında ihtiyaç duyulan personelin yetiştirilmesi amacıyla Türkiye’de üniversitelerin farklı fakültelerinde ve enstitülerinde lisans ve lisansüstü düzeyinde eğitimler verilmektedir. Süreç içerisinde lisansüstü çalışmalarına kamu personelinin de yönelmesi kamu yönetiminin gelişiminde önemli katkı sağlamıştır.² Lisansüstü eğitimlerin tamamlanmasını sağlayan ve en önemli ürünü olan lisansüstü tezler ise yalnızca kamu yönetimi konusunda olabildiği gibi disiplinler arası olacak şekilde kamu yönetimi konusunda da alakalı olabilmektedir.

² Örneğin 14/07/1965 tarih ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’na ilerleyen dönemde lisansüstü eğitimi özendirilecek birtakım maddelerin eklenmesi de (örneğin md. 36’da Ortak Hükümler başlığı altında 9, 10’da belirtildiği üzere master yapanlara 1 kademe, doktora yapanlara ise 1 derece verilmesi gibi) kamu yönetimi ile akademi arasında önemli mekanizmalar olarak değerlendirilebilir.

Kamu yönetimi ile ilgili tezler daha çok üniversiteler bünyesinde kurulu olan “Lisansüstü Eğitim Enstitüsü”, “Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü”, Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü” ve “Sosyal Bilimler Enstitüsü” gibi enstitüler bünyesinde bulunan “Amme İdaresi”, “Kamu Yönetimi”, “Kamu Politikası”, “Kamu Politikası ve İşletmeciliği”, “Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi”, “Kamu ve Yerel Yönetim”, “Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi”, “Yönetim Bilimleri” ve “Yönetim ve Siyaset” gibi ana bilim dallarında hazırlanmıştır. Ayrıca yine diğer ana bilim dallarında da disiplinler arası olacak şekilde kamu yönetimi alanı ile ilgili tezler yapılmıştır.

Çalışmada kamu yönetimi konusunda odaklanılmıştır. Bu nedenle sadece üniversitelerin ve diğer akademik çalışma üreten kurum ve kuruluşların bünyelerindeki kamu yönetimi vd. ilgili anabilim dalları ve bilim dallarında (örneğin siyaset bilimi ve kamu yönetimi) üretilen tezler değil ayrıca kamu yönetimi konusu ile alakalı tez üretilen diğer anabilim ve bilim dallarından ve enstitülerin tezlerinden de istifade edilmiştir. Zira bu çalışmada amaç kamu yönetimi konusunda veya konusuyla ilgili akademik tezlerin analizinin ve genel seyrinin ortaya konulmasıdır.

Uzmanlık alanı olarak lisans ve lisansüstü düzeyinde yürütülen eğitimlerin yanı sıra doçentlik başvuru alanları arasında “kamu yönetimi” bilim alanının yer alması, konunun ne denli önemli olduğunu göstermektedir. Kamu yönetimi alanında yüksek lisans ve doktora düzeyinde yürütülen tezler ile akademisyenlerin, ilgili kamu yöneticilerinin, ilgili araştırmacıların ve kurumların yaptıkları araştırmaların alanın gelişimine katkısı yadsınamaz. Bu nedenle, söz konusu araştırmaların özellikle yüksek lisans ve doktora tezlerinin incelenerek alandaki yönelimlerin ortaya konması büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmanın kamu yönetimi alanında yüksek lisans veya doktora yapmak isteyen öğrencilere fikir vereceği ve bu alanda yüksek lisans/doktora programı yürüten üniversitelere ve öğretim üyelerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. Yöntem

Bu çalışma belge incelemesi yöntemi uygulanarak hazırlanmıştır. Bilindiği üzere belge incelemesi yöntemi görüşme ve gözlem yapma olanaklarının mümkün olmadığı ya da sınırlı olduğu durumlarda kullanılabilir bir araştırma yöntemidir (Şimşek vd., 2008). Bu yöntemden yararlanılarak araştırma konusu ile ilgili elektronik ve basılı kaynaklar ayrıntılı biçimde analiz edilebilmekte ve gerekli verileri toplamak mümkün olabilmektedir. Karasar (2005) veri toplama yöntemlerinden birisi olan belge incelemesi yöntemini; doküman analizi ya da belgesel tarama olarak isimlendirmekte ve kaynakların bulunması, okunması, değerlendirmesiyle (kısacası mevcut kayıt ve bilgilerin incelenmesi yoluyla) verilerin toplanması olarak tanımlamaktadır. Yıldırım ve Şimşek (2013) ise belge incelemesi yöntemini, araştırılan olgu ya da olgulara ilişkin bilgileri içeren yazılı dokümanların incelenmesi olarak tanımlamaktadır.

Bu araştırma kapsamında; Türkiye’de tüm zamanlarda kamu yönetimi konusunda hazırlanan ve YÖK Ulusal Tez Merkezi’nde 05/09/2023 tarihi itibarıyla yer alan 13.214 lisansüstü tez çalışması incelenmiştir (YÖK, 2023). Ulaşılan tez çalışmaları, Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezinde kayıtlı olup; sistemdeki konu sekmesinde “kamu yönetimi” anahtar kelimesi ile taranarak belirlenmiştir. Tezlerdeki yönelimlerin belirlenebilmesi amacıyla, kamu yönetimi alanında hazırlanan tezler; yapıldığı yılları, yazıldığı diller, yapıldığı üniversiteler ve araştırma konuları bakımından incelenmiştir.

2.1. Çalışma evreni

Araştırmanın evrenini, tüm yıllar itibarıyla kamu yönetimi alanında hazırlanan ve YÖK Ulusal Tez İzleme Merkezinin “<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tarama.jsp>” adresinde taranmasına izin verilmiş olan Yüksek Lisans ve Doktora tezleri oluşturmaktadır. Bu kapsamda, kamu yönetimi konusunda 1974 yılından itibaren hazırlanan 10.924 yüksek lisans tezi ve 1968 yılından itibaren hazırlanan 2.290 doktora tezi olmak üzere 05/09/2023 itibarıyla “Ulusal Tez Merkezi” sisteminde yer alan toplam 13.214 tez analiz edilmiştir.

2.2. Veri toplama süreci

Çalışma yapılırken öncelikle Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi sisteminde 05/09/2023'e kadar kayıtlı olan Yüksek Lisans ve Doktora tezleri "kamu yönetimi" anahtar kelimesi ile taranarak elde edilen tezler listelenmiş ve tez içerikleri incelenerek tezlere ilişkin veriler tablolaştırılmıştır. Çalışmada daha sonra, incelenen yüksek lisans ve doktora tezlerine ilişkin yapıldığı yıllar, yazıldığı diller, yapıldığı üniversiteler ve araştırma konuları hakkındaki bilgiler elektronik tabloda toplanmıştır. Tezlerin incelenmesinde esas alınan kriterlerin benimsenmesinde ve tabloların oluşturulmasında "Keser vd., 2019" kriterlerinden ve tablolaştırma yaklaşımından yararlanılmıştır.

2.3. Verilerin analizi

Çalışma kapsamında incelenen tezlere ilişkin veriler betimsel istatistik yöntemlerinden frekans kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sonucunda elde edilen bulgular tablolar ya da grafikler halinde sunulurak yorumlanmıştır.

3. Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde incelenen tezlerin genel özellikleri ile kamu yönetimi konusundaki yönelimlere ilişkin bulgular ve yorumlara yer verilmiştir.

3.1. Yıllara göre tez sayıları

YÖK Ulusal Tez Merkezinin "<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tarama.jsp>" sitesinde 05/09/2023 itibariye sistemde tüm konularda yüklü bulunan yüksek lisans tezi 1962 yılından itibaren 567.023, doktora tezi sayısı 1959 yılından itibaren 140.503'tür.

Aynı zaman dilimi itibariyle "Kamu Yönetimi" konusunda yazılan yüksek lisans tezi sayısı 1974 yılından itibaren 10.924, doktora tezi sayısı ise 1968 yılından itibaren 2.290 olup toplamda "Kamu Yönetimi" konusunda "Ulusal Tez Merkezi" sisteminde 13.214 lisansüstü tezi yer almaktadır.

Yazılan ve/veya sisteme yüklenen tezlerin sayılarının ilk zamanlar azlığı nedeniyle aşağıdaki gibi bir dönemleştirmeye gidilmiştir.

1974-1990 arası dönemde yüksek lisans tezi olarak 177 tez (14'ü diğer disiplinlerle de alakalı) sisteme yüklü iken, 1968-1990 arası dönem için 39 doktora tezi (9'u diğer disiplinlerle de alakalı) "kamu yönetimi" konusunda sisteme yüklüdür. 1990 yılı dâhil bu yıla kadar toplam tüm yüksek lisans tezi 13.954, toplam tüm doktora tezi 4.651'dir. Bununla birlikte sisteme yüklü olmayan tezlerin olabileceği varsayılarak oransal bir değerlendirmede bulunulmayacaktır.

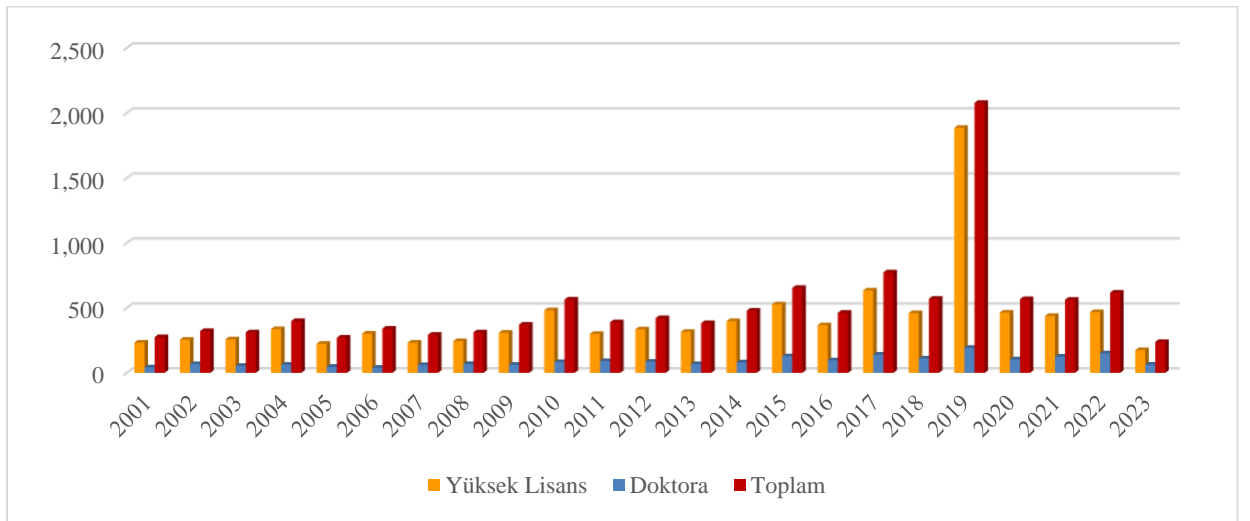
1991-2000 arası dönemde kamu yönetimi konusunda yüksek lisans tezi olarak 1.115 tez (563'ü diğer disiplinlerle de alakalı) sisteme yüklü iken, aynı dönem için 238 doktora tezi (120'si diğer disiplinlerle de alakalı) sisteme yüklüdür. 1991-2000 arası dönemde tüm konularda toplam yüksek lisans tezi 59.561 iken toplam doktora tezi 16.509'dur. Bu dönemde kamu yönetimi alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin genel toplam yüksek lisans tezleri içerisindeki oranı ise yaklaşık % 1,87'dir. Bu dönemde kamu yönetimi konusundaki doktora çalışmalarının bu dönemki genel toplam doktora çalışmaları içerisindeki oranı ise % 1,44'tür.

2000 yılına kadarki yapılmış olan toplam yüksek lisans ve doktora çalışmalarının günümüze kadar yapılan çalışmalar içerisindeki oranına baktığımızda ise özellikle 2000 sonrası dönemde tüm akademik alanlarda olduğu gibi kamu yönetimi alanında da büyük bir sıçrama yaşanmıştır. Buna göre 2001'e kadar yapılan (1974'ten itibaren) 1.892 yüksek lisans ve (1968'den itibaren) 277 doktora, toplamda 2.169 tez çalışmasının günümüze kadar yapılmış kamu yönetimi alanındaki toplam tez sayısına (13.214) oranı sadece % 16,4'tür. Dolayısıyla 2000 sonrası yapılan kamu yönetiminde yapılan çalışmaların ayrıca ele alınması daha uygun olacaktır. 01/01/2001-05/09/2023 tarihleri arasında kamu yönetimi alanının yanı sıra disiplinler arası alanda yazılan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. 01/01/2001-05/09/2023 Tarihleri Arasında Kamu Yönetimi Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

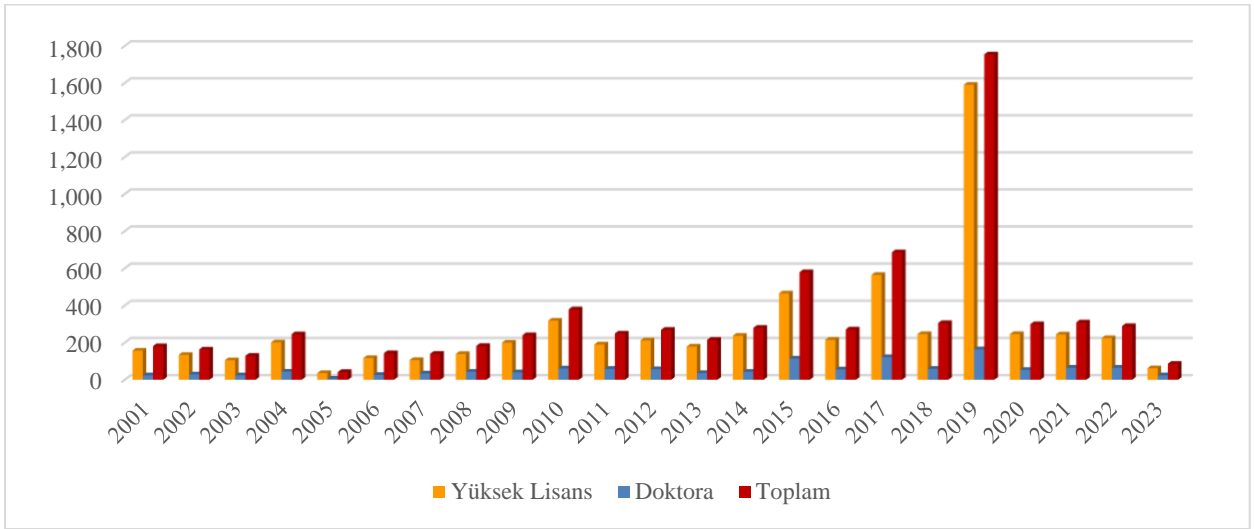
Yıl	Kamu Yönetimi Alanında Yazılan Tüm Tezler			Kamu Yönetimi ve Disiplinler Arası Alanda Yazılan Tezler		
	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
2001	233	42	275	157	24	181
2002	255	67	322	134	29	163
2003	258	54	312	105	24	129
2004	337	62	399	201	44	245
2005	224	47	271	36	6	42
2006	302	39	341	117	26	143
2007	233	60	293	106	34	140
2008	244	68	312	139	43	182
2009	309	62	371	200	40	240
2010	482	83	565	318	61	379
2011	300	90	390	190	59	249
2012	335	86	421	212	57	269
2013	316	67	383	179	36	215
2014	398	81	479	237	43	280
2015	527	127	654	465	114	579
2016	367	96	463	215	56	271
2017	634	140	774	564	122	686
2018	460	111	571	246	59	305
2019	1885	192	2077	1590	164	1754
2020	464	104	568	246	53	299
2021	438	125	563	244	65	309
2022	468	150	618	224	65	289
2023	175	63	238	62	24	86

01/01/2001-05/09/2023 tarihleri arasında kamu yönetimi alanında yazılan tüm lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı Grafik 1'deki gibidir.

Grafik 1. 01/01/2001-05/09/2023 Tarihleri Arasında Kamu Yönetimi Alanında Yazılan Tüm Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

01/01/2001-05/09/2023 tarihleri arasında kamu yönetimi ve disiplinler arası alanda yazılan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı Grafik 2'de verilmiştir.

Grafik 2. 01/01/2001-05/09/2023 Tarihleri Arasında Kamu Yönetimi ve Disiplinler Arası Alanda Yazılan Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

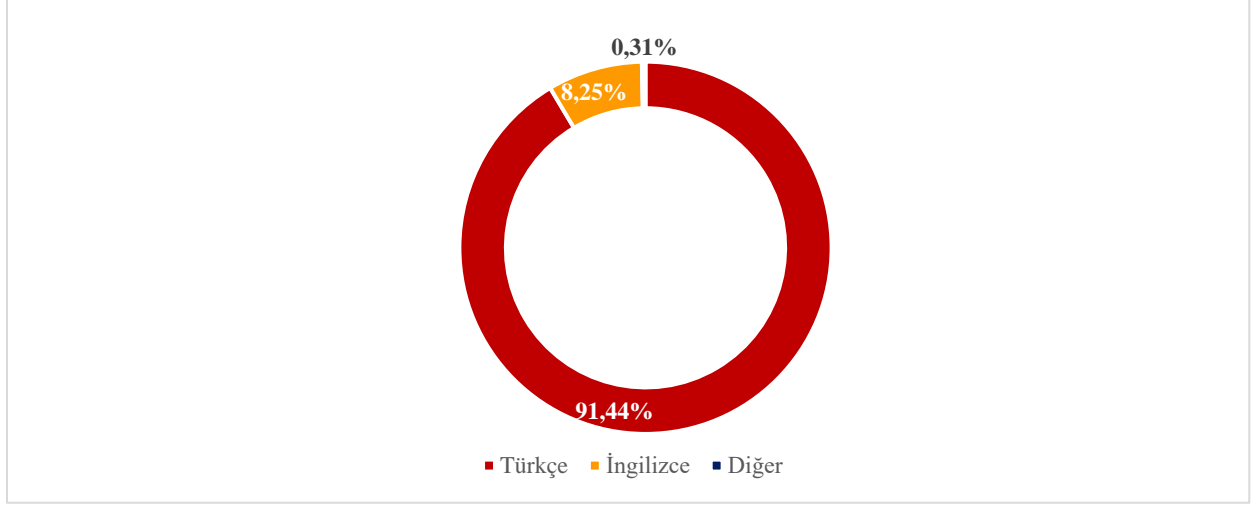

2001-2023 arası kamu yönetimi alanında toplam yüksek lisans tezi sayısı 9.632 iken doktora tezi sayısı 2013'tür. Bunun yanı sıra tüm konularda toplam yüksek lisans tezi sayısı 493.548 iken toplam doktora tezi sayısı 119.357'dir. Bu dönemde kamu yönetimi alanındaki yüksek lisans tezlerinin toplam yüksek lisans tezlerine oranı % 1,95 etmektedir. Kamu yönetimi alanında yapılan doktora tezlerinin genel toplam doktora tezleri içindeki oranı ise % 1,68'dir.

Bu veriler ışığında en dikkat çekici sonuçlardan birisi 2019 yılında kamu yönetimi yüksek lisans sayılarında önceki yıla göre (460'tan 1.885'e) 4 katı gibi ciddi bir sıçramanın olmasıdır. Bu sıçramanın diğer yüksek lisanslarda olup olmadığına göz atacak olursak: toplam yüksek lisans 2018'de ise 30.906, 2019'da 63.743'dir, 2020'de ise 28.323'dür.

3.2. Tezlerin yazım dili

05/09/2023 itibariyle sistemde kamu yönetimi konusunda kayıtlı olan 13.214 lisansüstü tezinden, 12.083'ü Türkçe, 1.090'ı İngilizce ve kalanı da diğer dillerde yazılmıştır. Bu açıdan kamu yönetimi alanında yapılan tezlerin yaklaşık %91,44'ü Türkçe, % 8,3'ü ise İngilizcedir. Bu noktada Türk kamu yönetiminin uluslararası akademik alana daha açık olması için İngilizce yazımın artırılmasında fayda olacağı açıktır. Şekil 1'de bu tezlerin yazım dillerine göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 1. 05/09/2023 Tarihi İtibarıyla YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde Kayıtlı Tezlerin Yazım Diline Göre Dağılımı

Kamu yönetimi alanında İngilizce yazılan lisansüstü tezlerin yıllara göre değerlendirmesine bakıldığında ise 1974-2000 döneminde yazılmış 134 tez bulunmaktadır. 2001-2023 döneminde ise 957 tez yazılmış olup yıllara göre kamu yönetimi alanında İngilizce yazılmış ve YÖK'ün Ulusal Tez Merkezi'ne kayıtlı tez sayılarını gösteren liste Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Kamu Yönetimi Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlerin Yazım Dili ve Yıllara Göre Dağılımı

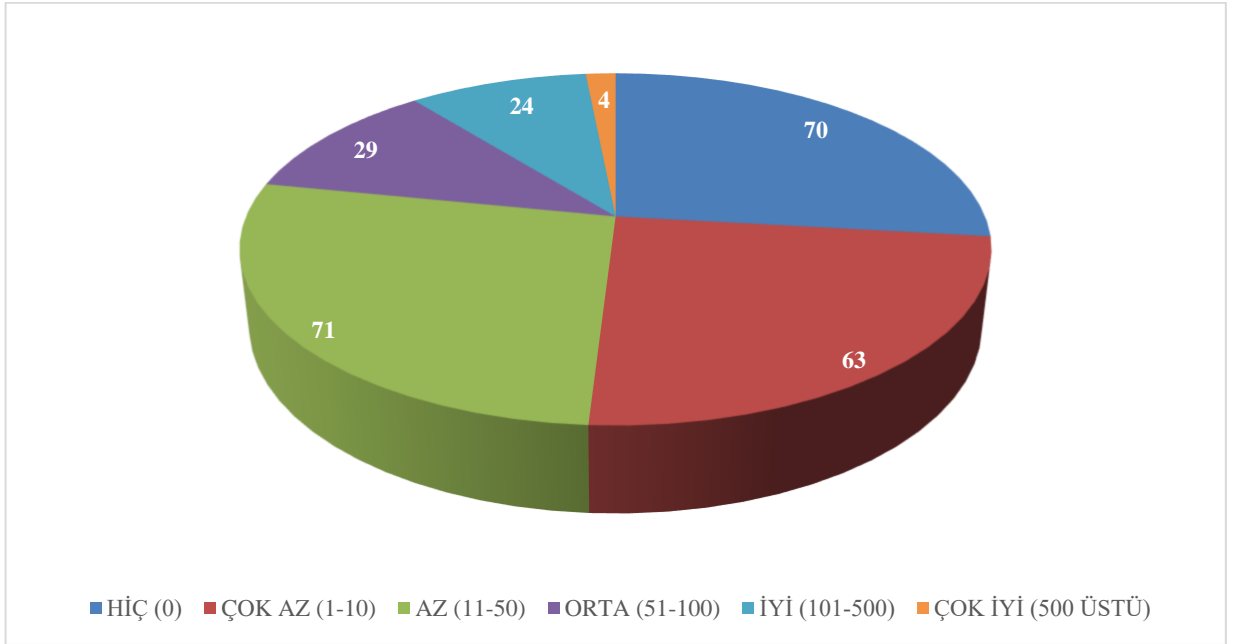
Yıl	Türkçe	İngilizce	Diğer	Toplam
1994	85	6	0	91
1995	94	6	0	100
1996	125	12	0	137
1997	150	20	0	170
1998	196	14	2	212
1999	256	21	1	278
2000	192	29	0	221
2001	233	41	1	275
2002	279	42	1	322
2003	276	32	4	312
2004	347	51	1	399
2005	253	16	2	271
2006	303	37	1	341
2007	277	16	0	293
2008	298	14	0	312
2009	348	21	2	371
2010	525	38	2	565
2011	358	30	2	390
2012	373	45	3	421
2013	337	44	2	383
2014	402	76	1	479
2015	599	54	1	654
2016	421	40	2	463
2017	712	58	4	774
2018	529	41	1	571
2019	1.927	146	4	2.077
2020	533	35	0	568
2021	535	27	1	563
2022	572	44	2	618
2023	229	9	0	238

Burada dikkat çeken bir diğer husus ise yurtdışında kamu yönetimi alanında yapılan ve sistemde yüklü olan lisansüstü tezlerin sayısı ise 153 (108'i yüksek lisans ve 45'i doktora olmak üzere) olup, bunlardan sadece 5'i Türkçe, (134'ü İngilizce olmak üzere) 148'i yabancı dillerde yazılmıştır. Kamu yönetimi konularında yabancı dillerde yazılan toplam tezlerin sayısının 1.131 olduğu göz önünde bulundurulduğunda yurtdışı üniversitelerde yabancı dille yapılan tezlerin yabancı dille yazılan toplam tez sayısı içindeki oranı %13,08'dir.

3.3. Tezlerin Yapıldığı Üniversiteler ve Rakamsal Değerlendirmeler

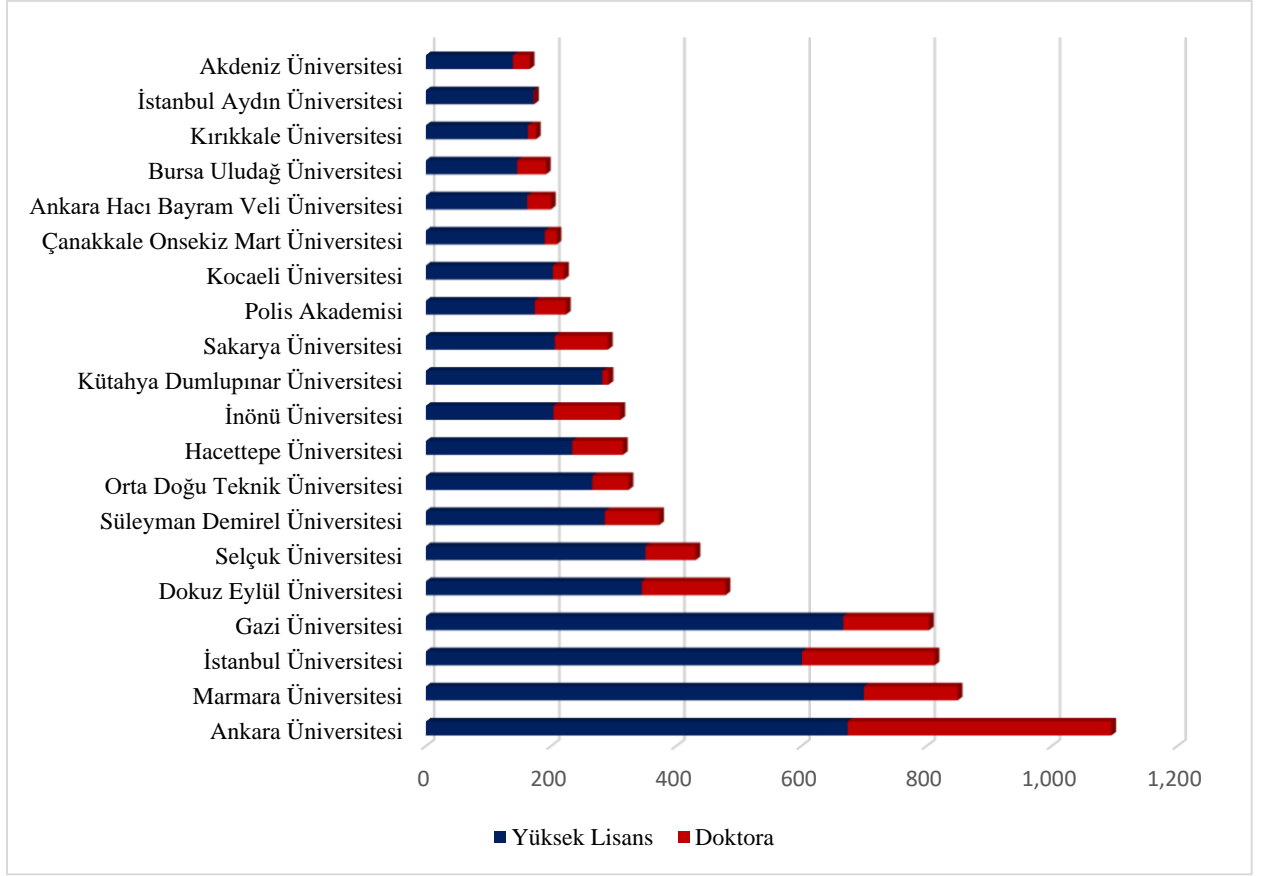
Tüm zamanlarda yapılan ve sisteme kaydedilen kamu yönetimi ile alakalı tezler göz önünde bulundurulduğunda YÖK Ulusal Tez Merkezinde görülen 261 Üniversite³ (Bunların içerisinde Adalet Bakanlığı gibi kurumlar da vardır) ve diğer Yurtdışı üniversiteler içerisinde 70'inde kamu yönetimi konusunda herhangi bir akademik çalışma yapılmadığı tespit olunmuştur. Azami 1-10 arası kamu yönetimi konularında lisansüstü tez yazılmış olan üniversite sayısı 63, 11-50 arası kamu yönetimi konularında lisansüstü tez yazılmış olan üniversite sayısı 71, 51-100 arası kamu yönetimi konularında lisansüstü tez yazılmış olan üniversite sayısı 29, 101-500 arası kamu yönetimi konularında lisansüstü tez yazılmış olan üniversite sayısı 24; 500'ün üstünde kamu yönetimi konularında lisansüstü tez yazılmış olan üniversite sayısı ise sadece 4'tür.

Şekil 2. Üniversitelerin Yapılan Tez Sayısına Göre Performans Değerlendirmesi

192 üniversite içerisinde ise kamu yönetimi konusunda en fazla lisansüstü tez yapılmış olan ilk 20 üniversite Grafik 3'teki gibidir. Grafikten de anlaşıldığı üzere kamu yönetimi konularında en çok lisansüstü tez hazırlanan üniversite Ankara Üniversitesi olup, bunu Marmara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi takip etmektedir.

³ Bu üniversitelerden bazıları özellikle 15 Temmuz 2016 sonrasında kapatılmış veyahut isim değişikliğine gitmiştir.

Grafik 3. En Çok Sayıda Tez Yazılan İlk 20 Üniversite

3.4. Tezlerin konuları ve nitelikleri

Aşağıdaki konular kamu yönetimi alanında yazılmış olan yüksek lisans ve doktora tezlerinin özetlerinde aranmış olup Türk kamu yönetiminde akademik açıdan en çok öne çıkan konu ve ifadeler aşağıdaki tabloda listelenmiştir.

Türkiye’de kamu yönetimi alanında yapılan yüksek lisans ve doktora çalışmalarında “örnek” incelemesi olarak hazırlanan çalışmaların sayısı da azımsanamayacak düzeydedir. Buna göre “Ulusal Tez Merkezi” sisteminde kamu yönetimi konusu olan tezlerde “tez adı” sekmesine “örneği” ifadesi taratıldığında toplamda 2.792 tez çıkmaktadır. Örneği ifadesine benzer kelimelerle de tarama yapıldığında sayının daha da artacağı aşikârdır. Bu noktada örnek incelemesinin kamu yönetimi alanında yazılan tezler (13.214) içindeki oranının yaklaşık %21,13 olduğu göz önünde bulundurulduğunda her 5 tezden birisinin örnek olay incelemesi olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 3. Kamu Yönetimi Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlerin Konularına Göre Dağılımı

No	Konu	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
1	Yönetim	4.251	1.031	5.282
2	Kamu	3.639	923	4.562
3	Politika	2.202	644	2.846
4	Plan	1.981	473	2.454
5	Belediye	1.643	311	1.954
6	Katılım	1.465	339	1.804
7	Uluslararası	1.365	364	1.729
8	İdare	1.197	256	1.453
9	Yerel Yönetimler	1.202	211	1.413
10	Teknoloji	1.129	220	1.349
11	Cumhuriyet	1.061	234	1.295
12	Kanunu	963	149	1.112
13	Denetim	853	226	1.079
14	Anayasa	864	175	1.039
15	Güvenlik	820	212	1.032
16	Siyaset	769	251	1.020
17	Demokrasi	789	176	965
18	Kalkınma	736	185	921
19	Küreselleşme	725	175	900
20	Hükümet	684	175	859
21	İletişim	689	138	827
22	Sorumluluk	640	118	758
23	Avrupa Birliği	585	120	705
24	Göç	591	110	701
25	Suç	601	100	701
26	Sivil toplum	482	122	604
27	Performans	476	125	601
28	Üniversite	487	81	568
29	Kadın	485	74	559
30	Cinsiyet	486	72	558
31	Kriz	419	124	543
32	İnsan Hakları	462	80	542
33	Kentleşme	438	80	518
34	Terör	428	78	506
35	Özgürlük	407	93	500
36	Yönetişim	343	134	477
37	Bütçe	354	91	445
38	Türkiye Cumhuriyeti	351	65	416
39	Kamu Hizmeti	303	98	401
40	Türk Kamu Yönetimi	284	70	354
41	Afet	289	59	348
42	Verimlilik	273	61	334
43	Bürokrasi	239	77	316
44	Enerji	232	61	293
45	Yeni Kamu Yönetimi	218	65	283
46	Ulus Devlet	207	74	281
47	Modernleşme	208	68	276
48	Hukuk devleti	229	44	273
49	Çevre Sorunları	223	49	272
50	Stratejik Plan	198	44	242

Araştırma kelimesinin taranması sonucunda 631 teze ulaşılmıştır. Bu da toplam tezin % 4,78'ine denk gelmektedir. Analiz kelimesi taratıldığında ise 632 teze ulaşılmıştır. Bu da toplam tezin % 4,78'ine denk gelmektedir.

Kanun kelimesi taratıldığında ise 258, Yasa kelimesi taratıldığında 184, anayasa kelimesi taratıldığında 315 ve mevzuat kelimesi taratıldığında ise 48 teze ulaşıldığı; toplamda ise yaklaşık 800 tezin doğrudan çeşitli mevzuatla alakalı olduğu değerlendirilebilir. Bu durumda kamu yönetimi konusunda yapılan tezlerin %6'lık kısmının çeşitli mevzuatla alakalı doğrudan alakalı olduğu değerlendirilebilir. Ancak bu konuda daha sağlıklı ve net bilgi için tezlerin içerik incelemelerinin de yerinde olacağı göz önünde bulundurulmalıdır.

4. Sonuç ve Öneriler

Kamu yönetimi konusunda tüm zamanlarda yazılmış ve 05/09/2023 tarihi itibariyle YÖK Ulusal Tez Merkezi sisteminde bulunan lisansüstü tezleri incelenerek yapılan çalışmada ulaşılan sonuçlara dayalı olarak yüksek lisans ve doktora öğrencilerine ve tez danışmanlarına ileride yapacakları araştırmalarda yol göstermesi hedeflenmektedir.

Yapılan tez incelemesi sonucunda tezlerde; en fazla sayıda yüksek lisans tezi yazılan yıl 2019 (1.885 tez), doktora tezi yazılan yıl yine 2019 (192 tez) olmuştur. 2019 yılı, yüksek lisans ve doktora tezlerinin toplamında da (2.077 tez) en fazla tez çalışması yapılan yıldır. 2020 ve sonrası yıllarda yapılan tez çalışmalarının sayılarına bakıldığında ise 2019 yılı haricindeki diğer yıllardan büyük bir sapma göstermediği anlaşılmaktadır. Diğer bir ifade ile koronavirüs pandemisinin olumsuz etkileri, tamamlanan tez çalışması sayıları üzerinde olumsuz büyük bir etki yapmamıştır.

Kamu yönetimi konusunda yapılmış olan tezlerin %91,44'ünün yazım dili Türkçedir. Az sayıda tez, İngilizce (kamu yönetimi alanındaki tezlerin %8,4'ü) ve diğer dillerde yazılmıştır.

Tüm zamanlar göz önünde bulundurulduğunda YÖK'ün üniversite sekmesinde bulunan kurumlar içerisinde 251 farklı üniversitede veya akademik kuruluşta kamu yönetimi konusunda yüksek lisans ve doktora tezi yazılmıştır. Kamu yönetimi konusunda en çok tez yazılan üniversite 674'ü yüksek lisans, 421'i doktora tezi olmak üzere toplam 1.095 teze Ankara Üniversitesi'dir.

YÖK sisteminde kayıtlı kamu yönetimi konusundaki tezlerin özetlerinde (tespit edebildiğimiz) en çok geçen terimler ise "yönetim, kamu, politika ve plan"dır.

YÖK sisteminde kayıtlı kamu yönetimi konusundaki tezlerin yaklaşık % 4,78'inin analiz çalışması, yine yaklaşık % 4,78'inin araştırma çalışması ve yaklaşık %21,13'ünün örnek olay/konu/durum incelemesi olduğu değerlendirilmektedir.

Bu çalışmada tezlerin yapıldığı yıllar, tez türleri, yazım dili, yapıldığı üniversite ve araştırma konuları değişkenleri esas alınmıştır. Farklı değişkenler esas alınarak tezlere ilişkin derinlemesine analizler yapılabilir.

Kaynakça

- Bayansar, R. ve Özer, M. A. (2023). "Türk Kamu Yönetiminin Yakın Dönem Tarihsel Gelişimi Üzerine Değerlendirmeler". *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 12(1).
- Çevik, H. H. (2012). *Kamu yönetimine giriş*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Emre, C. (1998). *Yönetim bilimi*. Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de Bilim Sosyal Bilimler. Ankara: TÜBA.
- Eryılmaz, B. (2015). *Kamu yönetimi, düşünceler-yapılar-fonksiyonlar-politikalar*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları, 8. B.
- Gargan, J. (1998). The public administration and the search for professionalism. *Handbook of Public Administration*. 2nd Ed. (Ed) Rabin, J. vd. NY.
- Gözübüyük, A. Ş. (2011). *Yönetim Hukuku*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma ve Yöntemi*. 15. B. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Keser H., Karasu, M., Karataş, A., Sinap, V. ve Korkmaz, S. (2019). Eğitim Teknolojileri Okumaları Kitaplarının

- İncelenmesi. İçinde İşman, A. vd. (Ed.) *Eğitim Teknolojileri Okumaları 2019*. (ss. 223-242). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Rutgers, M. R. (1995). "Seven sins in thinking about the study of public administration", *Administrative Theory & Praxis*, 17(1).
- Şimşek, A., vd. (2008). Türkiye'deki eğitim teknolojisi araştırmalarında güncel eğilimler. *Selçuk Üniversitesi SBE Dergisi*. S. 19.
- Timur, T. (2009). "Mekteb-i Mülkiye, Modernleşme ve Özgürlük Kavgası 1859-1923". *Mülkiye Dergisi*. S. 33.
- Woodrow, W. (1887). "İdarenin incelenmesi", *Political Science Quarterly*. S.2(2)
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK) (2023). *Tez Merkezi*. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp>, (Erişim Tarihi: 05.08.2023).